

Вікторія Токар

студентка 2 курсу юридичного факультету
Сумського національного аграрного університету

Електронна демократія в Україні як інструмент ефективного народовладдя

Відповідно до Конституції України носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. При цьому можливість безпосереднього впливу народу на прийняття рішень як загальнодержавного значення так і місцевого обмежена. Більшість владних рішень від імені народу приймають його уповноважені представники.

Сучасні ж інформаційні технології дають можливість громадянам більш активно брати участь у публічному житті на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Відповіддю держави на цей виклик часу стала Концепція розвитку цифрової демократії, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. Відповідно до цього документу електронна демократія це форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоврядування шляхом широкого

застосування інформаційно-комунікаційних технологій в демократичних процесах, що дає змогу: посилити участь, ініціативність та залучення громадян на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівні до публічного життя; поліпшити прозорість процесу прийняття рішень, а також підзвітність демократичних інститутів; поліпшити зворотну реакцію суб'єктів владних повноважень на звернення громадян; сприяти публічним дискусіям та привертати увагу громадян до процесу прийняття рішень. Реалізуючи дану Концепцію, Міністерство цифрової трансформації України спільно з міжнародними партнерами впроваджує та розвиває такі інструменти електронної демократії, як електронні консультації, електронні петиції, електронні звернення, бюджети участі. Як результат – зростання Індексу розвитку електронного урядування (EGDI) на 52 позиції у порівнянні з 2018 р. (у 2024 р. Україна посіла 30 місце в цьому рейтингу). При цьому за рівнем залученості громадян до державних процесів через онлайн-платформи (E-Participation) Україна вийшла на 1 місце. Водночас, доводиться констатувати, що громадяни все ще обмежені в можливостях прямого й безпосереднього впливу на владні рішення як на місцевому або регіональному, так і на загальнодержавному рівнях публічного життя. Не зважаючи на задеклароване у згаданій концепції залучення громадян до державного управління, воно все ще здійснюється уповноваженими народом представниками й призначеними без його участі посадовцями [1; 2; 4].

На нашу думку, інструментом ефективного народовладдя може стати електронне дистанційне голосування, тобто голосування з будь-якого публічного питання, зокрема участь в опитуваннях, виборах, референдумах, що передбачає використання електронних засобів для ідентифікації та підрахунку голосів. Такий спосіб волевиявлення є зручним і не вимагає залучення значних коштів. Для створення механізмів (у тому числі й правових) електронних виборів Україна може використати вже існуючі рекомендації Ради Європи щодо запровадження електронного голосування, а також досвід зарубіжних країн, які мають позитивну практику електронного голосування, зокрема Естонії [2; 3].

Водночас, широке впровадження процедури електронного дистанційного голосування має стати наслідком серйозної виборчої реформи. Зміни варто здійснювати після ретельного вивчення та широкої суспільної дискусії. Не зважаючи на усю простоту і зручність електронного дистанційного голосування, воно може стати інструментом ефективного народовладдя лише в умовах прозорості, законності, рівності можливостей, контролю з боку громадянського суспільства. Тому важливим завданням усіх свідомих громадян є підтримка і розвиток демократії. Лише від нас залежить, чи ми будемо жити в умовах справжнього народовладдя, чи цифрової диктатури.

Література

1. Мирчук Р. Україна — п'ята країна у світі за рівнем розвитку цифрових державних послуг. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/09/20/135932338/>

2. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80#Text>

3. Семенець Д.С., Михайліченко М.А. Електронні вибори: сучасний інститут демократії чи втрата довіри виборців. *Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ* (Суми, 14-16 травня 2024 р.). С.683.

4. UN E-Government Knowledgebase. URL: <http://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/>

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**